

Marzena Sobczak¹, Katarzyna Dybikowska²

¹Elbląska Uczelnia Humanistyczno-Ekonomiczna w Elblągu

²Wojewódzki Szpital Zespolony w Elblągu

Zarys działalności Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego w Elblągu

The outline of the activities of the Polish Nurses Association in Elbląg

STRESZCZENIE

Wstęp. Polskie Towarzystwo Pielęgniarskie od momentu swojego powstania w 1957 roku podlega nieustannej ewolucji. W różnych regionach kraju przebiegała ona z różnym nasileniem. Niestety, niektóre z okresów działalności PTP ulegają zapomnieniu lub zatarciu. Odchodzą pielęgniarki tworzące historię towarzystwa, a dokumenty nie zawsze są właściwie przechowywane.

Cel pracy. Celem pracy było ukazanie działalności Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego w Elblągu.

Materiał i metody. Materiał badawczy stanowiły osoby i dokumenty. Badania prowadzono w oparciu o metodę wywiadu i analizy dokumentów.

Wyniki i wnioski. Na powstanie i działalność PTP w Elblągu miały wpływ przemiany polityczne i administracyjne w Polsce oraz zmiany w ustawodawstwie dotyczące zawodu pielęgniarki.

Problemy Pielęgniarstwa 2012, 20 (2): 263–268

Słowa kluczowe: pielęgniarka, Polskie Towarzystwo Pielęgniarskie

ABSTRACT

Introduction. The Polish Nurses Association has undergone constant changes since the moment of its establishment in 1957. Depending on the region in the country, these changes have occurred with a different intensification. Unfortunately, some of the periods of the activities of the Association are passing into oblivion. The nurses who made history of the Association are passing away and the documents are not properly stored.

Aim of the study. The aim of the paper is to present the activities of the Polish Nurses Association in Elbląg.

Materials and methods. Both the people and the documents constituted the research material. The research has been conducted on the basis of the interview and the document analysis.

Results and conclusions. The political and administrative changes occurring in Poland have had a great impact on the establishment and the activities of the Polish Nurses Association in Elbląg as well as the changes in the legislature concerning the nursing profession.

Nursing Topics 2012; 20 (2): 263–268

Key words: a nurse, the Polish Nurses Association

Wstęp

Polskie Towarzystwo Pielęgniarskie od momentu swojego powstania w 1957 roku podlega nieustannej ewolucji. W różnych regionach kraju przebiegała ona z różnym nasileniem. Niestety, niektóre z okresów działalności PTP ulegają zapomnieniu lub zatarciu. Odchodzą pielęgniarki tworzące historię towarzystwa, a dokumenty nie zawsze są właściwie przechowywane. Dlatego nie-

zwykle istotne jest zachowanie faktów historycznych dla nowych pokoleń pielęgniarek, aby mogły one czerpać z doświadczeń starszych koleżanek i wyciągać właściwe wnioski.

Cel pracy

Celem pracy było ukazanie działalności Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego w Elblągu.

Materiał i metody

Materiał badawczy stanowiły osoby i dokumenty. Badania prowadzono w oparciu o metodę wywiadu i analizy dokumentów. Wywiady przeprowadzono z pielęgniarkami, które przyczyniły się do powstawania i funkcjonowania struktur PTP na terenie Elbląga na przestrzeni ostatniego półwiecza.

Wyniki i wnioski

Na powstanie i działalność PTP w Elblągu miały wpływ przemiany polityczne i administracyjne w Polsce oraz zmiany w ustawodawstwie dotyczące zawodu pielęgniarki.

Lata 1957–1975

Początek działalności towarzystwa na terenie Elbląga datuje się na koniec 1957 roku, równorzędnym z utworzeniem się Głównego Zarządu PTP w Polsce. Główny Komitet Organizacyjny rozpoczął swoją pionierską działalność na terenie całego kraju. Wyznaczono pełnomocników wojewódzkich dla zorganizowania kół w poszczególnych województwach. (Elbląg w tamtym okresie był miastem województwa gdańskiego).

Od tej chwili rozpoczęła się praca organizacyjna, oddziały wojewódzkie w liczbie 19 przystąpiły do realizacji uchwał Zarządu Głównego (ZG). Wiele uwagi poświęcono sprawom dotyczącym szkolnictwa pielęgniarskiego, uregulowania problemu młodszych i przyuczonych pielęgniarek. Ukazał się przepis określający 1965 rok jako ostateczny termin składania egzaminów państwowych dla pielęgniarek przyuczonych do zawodu. Na podstawie uchwał Zjazdu ustalono program działania Zarządu Oddziału (ZO) Wojewódzkiego oraz instrukcje dla kół. Nawiązano współpracę z Dyrekcją Wydziału Zdrowia i Opieki Społecznej. Przedstawicielki PTP weszły w skład Komisji Kwalifikacyjnej powołanej na terenie woj. gdańskiego dla pielęgniarek uzupełniających wykształcenie zawodowe, rozpoczęto także akcję stałych szkoleń. Zarząd Oddziału Wojewódzkiego nawiązał współpracę z Komitetem Wojewódzkim Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (PZPR), z kierownictwem Wojewódzkiego Wydziału Zdrowia, Związkiem Zawodowym Pracowników Służby Zdrowia (ZZPSZ), Sekcją Pielęgniarską przy Związkach Zawodowych Pracowników Służby Zdrowia, Ligą Kobiet, Towarzystwem Lekarskim, Dyrekcją Szkoły Asystentek Pielęgniarstwa, Komitetem do walki z gruźlicą i innymi instytucjami społecznymi i politycznymi. Od stycznia do października 1957 roku zorganizowano w miastach i powiatach woj. gdańskiego 15 kół PTP: w Gdańsku, Gdyni, Sopocie, Tczewie, Malborku, Sztumie, Kwidzynie, Lęborku, Wejherowie, Kocborowie, Starogardzie Gdańskim, Kościerzynie, Kartuzach, Nowym Dworze Gdańskim i Elblągu. Z czasem mniejsze i słabiej działające koła dołączano do większych, mało zaradne lub słabo działające likwidowano.

Koło PTP w Elblągu powstało w końcu 1957 roku przy lecznictwie otwartym w Miejskiej Przychodni Obwodowej przy ulicy Bielańskiej 18 (obecnej Nitschmana), a w 1964 roku w lecznictwie zamkniętym przy Szpitalu Miejskim. Przewodniczącą koła w lecznictwie otwartym została Janina Bublewicz, szczególnie zasłużona działaczka w zakładaniu kół w woj. gdańskim.

Czuwała nad sprawami bytowymi pielęgniarek, brała udział w posiedzeniach dotyczących projektów siatki plac. Brała udział w opracowywaniu postulatów na Kolegium Ministra Zdrowia dotyczących 5-letniego planu Ministerstwa Zdrowia. Otrzymała Złoty i Srebrny Krzyż Zasługi, Złotą Odznakę Związkową, odznakę za wzorową pracę w służbie zdrowia, odznakę Zasłużony Ziemi Gdańskiej. Organizowała i prowadziła szkolenia pielęgniarek według programów ZG PTP. W kole PTP w Elblągu pełniła kolejno role przewodniczącej, wiceprzewodniczącej, sekretarza i członka. Współpracowała aktywnie z ZO PTP w Gdańsku. Była członkiem Sądu Koleżeńskiego przy Zarządzie Oddziału. Przez wiele lat była radną i przedstawicielką zawodu pielęgniarskiego w Komisji Zdrowia i Opieki Społecznej Wojewódzkiej Rady Narodowej. Należała do Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej (TPPR), PTP, Związków Zawodowych, Ligi Kobiet, PCK. Była łącznikiem między oddziałem wojewódzkim a Okręgowym Związkiem Zawodowym Pracowników Służby Zdrowia. Dzięki jej staraniom w Elblągu została otwarta klasa maturalna przy Liceum Ogólnokształcącym dla pielęgniarek, starała się pomagać, uzyskując fundusze na zakup podręczników. Należała do Komisji Egzaminacyjnej. Dzięki jej zaangażowaniu w pracę w PTP, a także w innych pracach społecznych na terenie Elbląga oraz nienagannej postawie pielęgniarskiej cieszyła się ogromnym autorytetem wśród pielęgniarek i uznaniem miejscowych władz. Tak wspomina ją pielęgniarka Jadwiga Świerżewska:

...„Pani Bublewicz była powojenną pielęgniarką, ukończyła 3-letnią szkołę pielęgniarsko-położniczą, pomaturalną. Wychowywała wspaniałe pielęgniarki, była przełożoną Przychodni Obwodowej w lecznictwie otwartym i jednocześnie przewodniczącą koła PTP. Należała do tych pierwszych pielęgniarek, które wykazywały zamiłowanie do zawodu, do tego co robią. Pracowały z oddaniem, wyróżniały się skrupulatnością. Zadbane, bez makijażu, z krótko obciętymi paznokciami, włosy upięte, bez biżuterii, o odpowiedniej prezencji. To była wspaniała osoba...”[1].

Włożyła dużo pracy w przekonanie naczelnych władz o konieczności otwarcia szkoły pielęgniarskiej w Elblągu, co zostało pozytywnie rozpatrzone. Mianowana do odznaczenia Honorową Odznaką PTP przez Oddziałową Komisję Wnioskową 27 stycznia 1975 r.

Zarząd Oddziału zobowiązał koła terenowe do udzielania pomocy i opieki w szkoleniu młodszych

i przyuczonych pielęgniarek dla uzyskania przez nie pełnych kwalifikacji zawodowych. Komisja szkoleniowa opracowała projekt nauczania dla 2,5-letnich Szkół Pielęgniarsstwa po maturze, który uzyskał aprobatę i został przyjęty. W szkoleniu i podnoszeniu etyki zawodowej przodowały koła z Sopotu, Gdańska, Gdyni, Kartuz, Kocborowa. W kole elbląskim prowadzono bardzo urozmaiconą działalność naukowo-kulturalną, nawiązano kontakt z posłem swego rejonu, zyskując poparcie kierownictwa Wydziału Zdrowia.

Najwięcej inicjatywy w propagowaniu idei otwarcia Szkoły Pielęgniarskiej w Elblągu wykazała Eugenia Pieczkowska. Z ramienia PTP współpracowała z miejscowym zarządem PCK, pomagając w organizacji kursów sanitarnych. Służyła swoją wiedzą i doświadczeniem. Pełna energii i zaangażowania w pracę sprawiała, że koło elbląskie było zaliczane do najlepiej pracujących na terenie województwa. Odznaczona srebrnym Krzyżem Zasługi, Zasłużony Ziemi Gdańskiej. Wstąpiła w szeregi PTP w kwietniu 1957 roku. Brała czynny udział w organizowaniu koła przy lecznictwie otwartym. W latach 1959–1971 roku była sekretarzem Zarządu Koła PTP, a od 1972 roku jako jego aktywny członek brała udział we wszelkich organizowanych pracach szkoleniowych i ważnych wydarzeniach. Dwudziestego stycznia 1976 roku została mianowana do odznaczenia Honorową Odznaką PTP.

Analiza dokumentacji zgromadzonej w archiwum PTP w Gdańsku wskazuje, że elbląskie koła zajmowały pierwsze miejsca na listach najprężniej działających obok kół sopockich, gdyńskich i gdańskich. W sprawozdaniu ZO PTP w Gdańsku za okres 23.01.1965–24.05.1969 roku czytamy:

...„Koło przy Szpitalu Miejskim w Elblągu — pracuje bardzo aktywnie i systematycznie prowadzi szkolenia w oparciu o programy otrzymane z ZG PTP. Koło urządza atrakcyjne spotkania z ciekawymi ludźmi, kładzie szczególny nacisk na podnoszenie kwalifikacji zawodowych i etycznych swych członków.

Koło przy Miejskiej Przychodni Obwodowej w Elblągu — również pracuje bardzo aktywnie i systematycznie. Prowadzi różnorodne formy szkolenia, bardzo ciekawe wykłady o charakterze zawodowym, urządza przeróżne spotkania. Koleżanki biorą aktywny udział w życiu społecznym miasta, współpracują ze wszystkimi organizacjami społecznymi i politycznymi.

Oba koła w Elblągu zasługują na szczególne wyróżnienie i mogą być stawiane za wzór dla innych kół”[2].

Jadwiga Świerżewska opowiada:

... „Przewodniczącą koła PTP szpitalnego na ul. Żeromskiego była oddziałowa oddziału dziecięcego Helena Radziejewska. To koło do 1975 roku działało bardzo prężnie. W pamięci, jako aktywistka, utkwiła mi też Halina Trzyna. Przyjmując się do szpitala do pracy, automatycznie należało się (a przede wszystkim

wpadało) należeć do PTP i Związków Zawodowych. Dzięki PTP miałyśmy kontakt z czasopismem „Pielęgniarka i Położna”, czytałyśmy wspólnie artykuły. Każda pielęgniarka chętnie po dyżurze przychodziła, bo to była odskocznia od problemów zawodowych...”[1].

Lata 1975–1979

Pod koniec 1975 roku działalność kół PTP uległa osłabieniu. W Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (PRL) dokonały się zmiany administracyjne, w wyniku których powstało województwo elbląskie. W Elblągu zawiązał się Zarząd Oddziału PTP województwa elbląskiego. Przewodniczącą została Krystyna Rakowska — późniejsza Przełożona Pielęgniarek Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Elblągu.

Sytuacja elbląskiej służby zdrowia tamtych czasów była trudna, głównie z powodu braków kadrowych, lokalowych, a także słabego zabezpieczenia potrzeb. W latach 1975–1986 liczba pielęgniarek sukcesywnie wzrastała, rozpoczęto budowę szpitala przy ulicy Królewieckiej, gdzie od 1988 roku wiele pielęgniarek tego szpitala było aktywnymi członkiniami PTP. Były to między innymi: Maria Bachanek, Zofia Gdula, Lidia Słowikowska, Wioletta Sulich, Jadwiga Błaszczuk, Anna Małuch, Krystyna Miętiewicz, Halina Chojnowska czy Zofia Kasproicz. Obecnie wiele z nich jest nadal czynnymi członkiniami i realizuje się w działaniach społecznych i naukowych.

Zarząd Oddziału Wojewódzkiego PTP w Elblągu wyznaczył sobie jako zadania na 1976 rok realizację uchwał Krajowego Zjazdu PTP oraz I Zjazdu Delegatów, zorganizowanie nowego koła na terenie Nowego Dworu, Braniewa, Kwidzyna, Sztumu oraz w Wojskowym Szpitalu Garnizonowym w Elblągu (dzisiejszy Elbląski Szpital Specjalistyczny), nadzór nad prawidłowym wykonaniem planów pracy Zarządów Kół, współpracę z Dyrekcją Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego (WSZ), Komitetem Wojewódzkim Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (KW PZPR), z kołem Polskiego Towarzystwa Lekarskiego, szkołą pielęgniarską, Radą Zakładową. Jako cele Zarządu ustalono także powołanie komisji historycznej i szkoleniowej, przeprowadzenie kontroli działalności kół PTP z opracowaniem sprawozdań, uwag i zaleceń, prezentowanie Towarzystwa w całokształcie pracy WSZ.

Elbląski Oddział PTP składał się z 323 członków, w tym 308 zwyczajnych i 15 nadzwyczajnych. Wykształcenie wyższe posiadała jedna osoba, medyczne studium zawodowe ukończyły 104 osoby, liceum medyczne — 72 osoby, po egzaminie państwowym były 72 osoby, zasadniczą szkołę medyczną asystentek pielęgniarskich ukończyło 69 osób, a zdany egzamin na asystentkę pielęgniarską — 3 osoby. Kurs młodszej pielęgniarki — 2 osoby.

Prace zarówno Oddziału, jak i wielu innych organizacji w Polsce musiały być w tym okresie ściśle związane z działalnością partyjną.

Zarząd Oddziału organizował wspólnie ze Związkiem Socjalistycznej Młodzieży Polskiej (ZSMP) turnieje młodego mistrza zawodu pielęgniarskiego. Obok działalności naukowej odbywały się także spotkania z przedstawicielami organizacji społeczno-politycznych oraz administracji, na przykład związkami zawodowymi, PCK, klubem Honorowych Dawców Krwi. Współpracowano ze szkołami medycznymi na terenie województwa, ustalano zasady współpracy z dyrekcją, ale także z organizacją partyjną i młodzieżową. Objęto patronatem koło Honorowych Dawców Krwi przy Zespole Szkół Zawodowych. Na spotkania z PZPR przygotowywano się z zakresu dotyczącego zatrudniania personelu pielęgniarskiego.

Głównymi trudnościami zgłaszanymi w sprawozdaniach dla Zarządu Głównego były: brak legitymacji członkowskich PTP i brak zrozumienia ze strony władz pielęgniarskich.

W 1977 roku liczba kół na terenie województwa wzrosła z 5 do 6. Oddział prowadził kartotekę członków i na bieżąco ją aktualizował. Coraz więcej pielęgniarek kształciło się i oraz podnosiło kwalifikacje. Wśród członków nie było już osób po egzaminach na asystentkę pielęgniarską ani też po kursie młodszej pielęgniarki. Utworzono koło Młodej Pielęgniarki przy Medycznym Studium Zawodowym — Wydział pielęgniarstwa w Elblągu. Objęto je patronatem, a opiekę nad nim powierzono kołu przy WSzZ. W 1977 roku terenowe koła zorganizowały 30 szkoleń o tematyce z zakresu psychoterapii i terapii wychowawczej w procesie leczenia, etyki zawodowej, ustawy o ochronie macierzyństwa, o ochronie zdrowia, metod i zasad szerzenia oświaty zdrowotnej. Podobnie intensywnie przebiegała działalność kół elbląskiego oddziału PTP w 1978 roku, co potwierdzają dokumenty zgromadzone w Archiwum Pielęgniarstwa przy Zarządzie Głównym w Warszawie [3].

Lata 1979–1983

Brakuje dokumentacji z lat 1979–1983, lecz świadkowie tamtych lat nie potwierdzają, aby działalność PTP w województwie elbląskim została zawieszona.

W latach 1983–1986 przewodniczącą Zarządu Oddziału w Elblągu została Alina Bołba-Szatkowska. Tak wspomina swoją pracę w Polskim Towarzystwie Pielęgniarskim:

„(...) Pracę w PTP wspominam bardzo miło, choć był to okres wytężonej pracy. Jednocześnie pełniłam funkcję przełożonej w ówczesnym Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym, zakładałam studium policealne dla pracujących, współpracowałam ze szkołą pielęgniarską” [4].

Alina Szatkowska główny nacisk kładła na wysoko kwalifikowaną opiekę pielęgniarską. Uważała, że specyfika zawodu nakłada na pielęgniarki szczególne obowiązki w dziedzinie samego kontaktu z pacjentem.

Uważała, że cele PTP powinny dotyczyć głównie doskonalenia pracy i kształtowania takich postaw, które dotyczyłyby aktywności, zaangażowania, odpowiedzialności, samodyscypliny, efektywności pracy.

„(...) Wówczas głównymi naszymi założeniami było przygotowanie środowiska pielęgniarskiego do badań naukowych, których celem były korzyści dla pacjenta płynące z podniesienia kwalifikacji pielęgniarskich. Często pracowałam z młodzieżą, która aktywnie uczestniczyła w konkursach i olimpiadach. Razem z członkiniami oddziału PTP układałyśmy pytania i zagadnienia dla uczniów w ramach konkursów. Reprezentowałam Elbląg przy okazji spotkań w Łodzi, Bydgoszczy, Pabianicach. Prezentowałam na posiedzeniach Zarządu tematy nurtujące środowisko pielęgniarskie. Muszę jednak przyznać, że nie wszystkie członkinie chętnie współpracowały...” [4].

Liczba kół w kadencji 1983–1986 wynosiła jedenaście. Mieściły się one zarówno na terenie województwa, jak i w mieście w Zakładach Opieki Zdrowotnej.

Wojewódzki Szpital Zespolony liczył 230 członków, Wojewódzki Szpital Zespolony przy lecznictwie otwartym — 68, Pasłęk — 79, Malbork — 47, Braniewo ZOZ — 25, Braniewo Batalion Medyczny — 30, Sztum — 41, Prabuty sanatorium p/gruźlicze — 95, Nowy Dwór Gdański (nowe koło) — 68, Elbląg, ZOZ specjalistyczno-przemysłowy — 38, Kwidzyn (nowe koło) — 105, Elbląg — Zespół Szkół Medycznych (Koło Młodej Pielęgniarki) — 25 osób.

Koła prowadziły szkolenia o tematyce związanej z rolą pielęgniarki w procesie leczenia, kształtowaniem postaw zawodowych, organizacją pracy pielęgniarek, specjalizacją pielęgniarek, trendami kształcenia pielęgniarek w Polsce i Europie, przygotowaniem środowiska pielęgniarskiego do określonego tematu i badań naukowych, które mogłyby się przysłużyć do podniesienia jakości opieki nad pacjentem.

W planach elbląskiego PTP znalazł swój wydźwięk także narodowy program ochrony zdrowia zmierzający do poprawy stanu zdrowia społeczeństwa.

Towarzystwo analizowało warunki pracy pielęgniarek, wyposażenie stanowisk, zaopatrzenie w sprzęt. Kładziono szczególny nacisk na przygotowanie zawodowe, doskonalenie się w zawodzie, samokształcenie. Propagowano zawód przez organizację Olimpiad Pielęgniarek i Położnych dla uczennic i słuchaczy ostatnich klas szkół medycznych. Celem było odkrywanie i promowanie najzdolniejszej młodzieży.

W okresie kadencji odbyły się trzy Olimpiady Pielęgniarskie. Zarząd wzmacniał współpracę PTP z ZSMP w zakresie kolejnych edycji turnieju Młodego Mistrza Zawodu w konkursie o „Złoty Czepek Pielęgniarski”.

Członkinie elbląskiego PTP otrzymywały odznaczenia państwowe, odznaki resortowe i odznaki Honorowe PTP. Dla mobilizacji pracowników służby zdrowia

niektóre koła ogłaszały konkursy na estetyczny oddział, najlepiej przeprowadzone szkolenie wewnątrzoddziałowe.

Wszystkie te sukcesy i działania nie zapobiegły jednak powolnemu spadkowi zainteresowania członków sprawami Towarzystwa. Osłabło także zainteresowanie dyrekcji ZOZ sprawami środowiska pielęgniarskiego.

Lata 1987–1989

Kolejna kadencja w Towarzystwie przypadła na lata 1987–1989. Zarządowi przewodniczyła wówczas Krystyna Grzybicka. Realizowano uchwały podjęte na IV Walnym Zjeździe i IX Krajowym Zjeździe PTP. Nadal działało 11 kół, a liczba członków wynosiła 860 osób. Zwiększyła się ilość członków z wyższym wykształceniem i po specjalizacji. Szeregi PTP nadal tworzyli głównie nauczyciele zawodu. Priorytetem dla Towarzystwa był dalszy rozwój PTP i pielęgniarstwa, pozyskiwanie nowych członków, zwiększenie liczby kół terenowych. Kontynuowano analizę sytuacji socjalno-bytowej i zatrudnienia kadr pielęgniarskich. Przez okres kadencji integrowano środowisko pielęgniarskie z PTP i kierowniczą kadrą pielęgniarską oraz szkolnictwem medycznym.

W związku z reorganizacją ówczesnego szpitala wojewódzkiego (dziś szpitala miejskiego przy ul. Żeromskiego), przenoszeniem kadry pielęgniarskiej do nowo wybudowanego szpitala przy ulicy Królewieckiej, wystąpiły okresowe trudności w działalności koła szpitalnego, które dotychczas było najbardziej licznym i prężnie działającym. Wyraźnie spadła liczba jego członków, chwilowo działalność zanikła.

Jednak szybka interwencja naczelnej i przełożonej pielęgniarki oraz starania członków PTP w listopadzie 1988 roku sprawiły, że powróciła i choć w okrojonym składzie, nadal działała.

Podczas kadencji powołano kolejne koła: przy Szpitalu Psychiatrycznym we Fromborku, przy Szpitalu Wojewódzkim (na ulicy Królewieckiej) i przy 110 Wojskowym Szpitalu Garnizonowym w Elblągu. Nadzór nad działalnością kół terenowych przydzielono poszczególnym członkom ZO, co pozwoliło wnikliwiej ocenić koła, a także usprawnić współpracę Zarządu Oddziału z kołami terenowymi.

Lata 1990–1992

W latach 1990–1992 na terenie województwa elbląskiego przewodniczącą PTP była Helena Możejko. Rok 1991 był niezwykle trudny. Powołanie do życia Samorządu Pielęgniarek i Położnych Ustawą z dnia 19 kwietnia spowodowało trudności w funkcjonowaniu PTP. W początkowym okresie kadencji kilka członkiń brało udział w Komitecie Organizacyjnym Okręgowych Izb Pielęgniarek i Położnych w województwie. Rozpoczął się proces odchodzenia członkiń z szeregów PTP.

Towarzystwo uczyło się nowego podziału ról między organizacjami, wiele dotychczasowych zadań przejęły Okręgowe Izby. Samorząd zawodowy pielęgniarek i położnych reprezentował interesy zawodowe, gospodarcze i społeczne pielęgniarek i położnych, a w sytuacjach trudnych miał bronić interesów środowiska zawodowego.

Zarówno w województwie elbląskim, jak i w całym kraju rozpoczął się powolny proces rozwiązywania kół PTP przy Zakładach Opieki Zdrowotnej, który był uzasadniany najczęściej dublowaniem działalności i składek członkowskich. Działalność Zarządu Oddziału Wojewódzkiego PTP w Elblągu została zawieszona z końcem 1990 roku.

Większość kół rozpadła się definitywnie. Wobec takiej sytuacji przewodniczącą Helena Możejko poinformowała ZG PTP w dniu 5 lutego 1992 roku o ustaniu działalności PTP w województwie elbląskim.

Lata 2007–2011

Po 15 latach, 15 maja 2007 roku w murach Elbląskiej Uczelni Humanistyczno-Ekonomicznej odbyło się spotkanie pielęgniarek zainteresowanych utworzeniem koła PTP. Na spotkaniu dzielono się informacjami i wstępnie ustalono sprawy dotyczące reaktywowania koła. W spotkaniu wzięły udział m.in.: Marzena Sobczak, Arletta Peplińska, Ewa Bidzińska, Magdalena Budziszewska, Joanna Krośnicka, Hanna Kołakowska, Anna Gajda, Marzena Miecznikowska, Alina Szatkowska, Barbara Kardasz, Wioletta Sulich (Świdnicka), Barbara Rzepczyńska, Regina Zimnoch. Sformułowano wniosek o utworzenie koła PTP w Elblągu, który Marzena Sobczak — członek oddziału gdańskiego PTP, przedstawiła Zarządowi.

Uchwałą nr 3/2007 roku w dniu 29 maja 2007 roku Zarząd Oddziału PTP w Gdańsku powołał elbląskie terenowe Koło PTP numer 1 przy oddziale w Gdańsku. Magister Barbara Kardasz wspomina:

...”Kiedy powstała uczelnia, działały w niej koła naukowe, między innymi Studenckie Koło Naukowe Wydziału Nauk o Zdrowiu SCIO PLUS złożone ze studentów pielęgniarstwa. Opiekunem Koła była Marzena Sobczak. Dr Marzena Sobczak wyraziła także chęć utworzenia koła PTP przy Uczelni. Interesowała się działalnością PTP w Elblągu sprzed lat, od 2006 roku była członkiem PTP w Gdańsku. Ja i pani mgr Szatkowska wspierałyśmy naszą koleżankę w działaniach. Mobilizowałyśmy środowisko pielęgniarskie do wstąpienia w szeregi Koła. Bardzo dobrze, że powstało koło PTP przy Uczelni. W końcu jest to najbardziej trafne miejsce. Pierwszymi członkiniami były pielęgniarki ze szpitala przy ul. Żeromskiego oraz ze 110 Szpitala Wojskowego” [5].

W dniu rejestracji koło liczyło 21 członków. Na koniec 2011 roku liczy 58 członków. Dnia 18 czerwca odbyło się pierwsze spotkanie organizacyjno-wyborcze.

W tajnym głosowaniu, zgodnie ze Statutem PTP, dokonano wyboru Zarządu: przewodniczącą została dr Marzena Sobczak, wiceprzewodniczącą — mgr Barbara Kardasz, skarbnikiem — mgr Barbara Rzepczyńska, sekretarzem — Wioletta Sulich (Świdnicka). W skład Komisji Rewizyjnej weszły: przewodnicząca — mgr Alina Szatkowska, sekretarz — mgr Ewa Bidzińska, członek — Anna Gajda.

Dzisiejsze Koło PTP w Elblągu to organizacja wolna od polityki, realizująca swobodnie cele statutowe Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego. Siedziba Koła przy Elbląskiej Uczelni Humanistyczno-Ekonomicznej daje ku temu doskonałe warunki. Działalność Koła jest dokumentowana. Członkowie PTP biorą udział w konferencjach o wymiarze lokalnym i ogólnokrajowym. Sami są także organizatorami ważnych wydarzeń dla środowiska pielęgniarskiego. Propagują zawód wśród społeczeństwa elbląskiego. Utrzymują i nawiązują nowe kontakty z przedstawicielami innych kół PTP. Bardzo dobrze przebiega współpraca pielęgniarek elbląskich i przedstawicielek Samodzielnego Publicznego Specjalistycznego Psychiatrycznego ZOZ we Fromborku.

Rok 2012 jest niezwykle ważny dla elbląskiego Koła, gdyż to w Elblągu odbędzie się XI Kongres Pielęgniarek Polskich. Koło PTP w Elblągu skupia zaangażowa-

ne i świadome wagi swoich działań pielęgniarki z różnych ośrodków. Bardzo cenny jest fakt nawiązania ściślejszej współpracy z Okręgową Izbą Pielęgniarek i Położnych w Elblągu. Członkowie Koła biorą także czynny udział w pracach Samorządu, co jest bardzo znamienne, biorąc pod uwagę dotychczasową historię pielęgniarstwa w Elblągu.

Podziękowanie

Autorki pracy pragną podziękować wszystkim osobom współpracującym przy zbieraniu danych do niniejszej pracy: pani mgr Elżbiecie Skórnickiej — przewodniczącej ZO PTP w Gdańsku za przyjacielski i wyrozumiały sposób przyjęcia elbląskiego Koła do Oddziału, wszystkim członkiniom Koła PTP w Elblągu za zaangażowanie w prace Towarzystwa, w szczególności zaś Paniom: mgr Barbarze Kardasz, mgr Alinie Szatkowskiej i mgr Krystynie Rakowskiej za wsparcie, dzielenie się bogatym doświadczeniem z zakresu działalności i historii PTP.

Piśmiennictwo

1. Wywiad z Jadwigą Świerzewską z dnia 7 lutego 2011.
2. Archiwum ZO PTP w Gdańsku.
3. Archiwum ZG PTP w Warszawie.
4. Wywiad z Aliną Szatkowską z dnia 14 lutego 2011.
5. Wywiad z Barbarą Kardasz z dnia 14 lutego 2011.